

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

ÚVOD

Vzdelávací štandard vyučovanie nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne reprodukovať.

CHARAKTERISTKA PREDMETU

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi,
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD**Človek a práca**

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť význam práce pre človeka, ✓ vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie, ✓ informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú, ✓ uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka, ✓ diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii. 	<p>učenie, povolanie, práca; význam učenia sa k príprave na budúce povolanie</p> <p>BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok</p> <p>výrobné zariadenie, stavba</p>

Tvorivé využitie technických materiálov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu, ✓ zdôvodniť využitie odpadových materiálov, ✓ vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti, ✓ uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu, ✓ preskúmať vlastnosti odpadových materiálov, ✓ preskúmať vlastnosti papiera, ✓ zhodnotiť využitie papiera v praxi, ✓ zhotoviť výrobok z papiera a kartónu, 	<p>odpadový prírodný a technický materiál</p> <p>vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu</p> <p>pokus na rozložiteľnosť drobných materiálov</p> <p>výrobky: z téglikov, zo škatuliek, z drôtu, a pod.</p> <p>papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera</p> <p>strihanie, trhanie, skladanie, lepenie</p> <p>výrobky: priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu,</p> <p>textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ šiť základné stehy, ✓ preskúmať vlastnosti textilných materiálov, ✓ zhotoviť výrobok z textilu. 	<p>nasiakavosti a iné), základné stehy (predný, zadný), údaje na visačkách textilných materiálov</p> <p>výrobky: záložka do knihy, obrúsok, gombíkový panáčik a pod.</p>
---	--

Základy konštruovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení, ✓ vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení, ✓ diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe, ✓ určiť základné časti bicykla, ✓ urobiť elementárnu údržbu bicykla. 	<p>technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave</p> <p>výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy)</p> <p>bicykel, pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie bicykla, kontrola bicykla pred jazdou, údržba bicykla</p> <p>bezpečná mobilita</p> <p>výrobky: leporelo na tému Jazdíme bezpečne na bicykli</p>

Stravovanie a príprava pokrmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov, ✓ vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov, 	<p>kuchyňa, jej hlavné časti a ich rozloženie</p> <p>náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam</p> <p>základné bezpečnostné a hygienické pravidlá</p> <p>nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a v supermarketoch</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi, ✓ vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni, ✓ simulovať nákup potravín, ✓ odhadnúť cenu plánovaného nákupu, ✓ zdôvodniť význam správneho skladovania potravín, ✓ vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín, ✓ pripraviť jednoduchý pokrm, ✓ prezentovať zásady správneho stolovania, ✓ upraviť stôl pred stolovaním. 	<p>obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa</p> <p>skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín)</p> <p>jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.)</p> <p>stolovanie, pravidlá stolovania</p>
--	---

Ludové tradície a remeslá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať tradície a remeslá v regiónoch, ✓ vymenovať regionálne ľudové remeslá, ✓ zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami. 	<p>ľudové tradície a remeslá v regióne</p> <p>remeselnícka dielňa, múzeum, skanzen</p> <p>výrobky: veľkonočné ozdoby a doplnky, ozdoba z drôtu, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné</p>

Človek a práca

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady technických vynálezov, ✓ vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom 	<p>technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania</p> <p>povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi</p> <p>pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania</p>

región, ✓ zrealizovať jednoduchý projekt.	
--	--

Technické materiály

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, ✓ zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu, ✓ uviesť základné suroviny na výrobu papiera, ✓ preskúmať ďalšie vlastnosti papiera, ✓ zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou, ✓ vyšiť ozdobné stehy, ✓ uviesť zásady starostlivosti o textil, ✓ zhotoviť výrobok z textilu, ✓ preskúmať vlastnosti textilných materiálov, ✓ uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami, ✓ zistiť výskyt stromov v okolí, ✓ navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov, ✓ zhotoviť výrobok z dreva. 	<p>technické materiály (papier, textil, drevo,...), vlastnosti technických materiálov</p> <p>výrobky: z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia</p> <p>výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera</p> <p>priesvitnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod.</p> <p>výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, orgiami, koláž, priestorové výrobky z kartónu</p> <p>textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu</p> <p>stehy (krížikový, stonkový, a iné)</p> <p>výrobok podľa strihu</p> <p>oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty)</p> <p>výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod.</p> <p>dreviny (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené dreviny</p> <p>ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva</p> <p>výrobky: zvieratká, postavy, príbytky, kýmidla a pod.</p>

Základy konštruovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl, ✓ opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí, ✓ uviesť zdroje elektrickej energie, ✓ prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami, ✓ vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou, ✓ zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu, ✓ porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti, ✓ napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail, ✓ vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov, ✓ vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia. 	<p>konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam</p> <p>výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan...,</p> <p>stavebnice, alebo rôznych technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôtky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí</p> <p>elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie</p> <p>bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami</p> <p>elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič</p> <p>výrobky: hračka (lampion, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu - žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V</p> <p>technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody</p>

Príprava pokrmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ navrhnúť úpravu stola na slávnostnú príležitosť, ✓ vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť, ✓ uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti, ✓ pripraviť jednoduché pohostenie. 	<p>stôl na slávnostnú príležitosť</p> <p>pokrmý na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava)</p> <p>vhodné pokrmý na kúpalisko, výlet a pod.</p> <p>kultúra stolovania na Slovensku a vo svete</p>

Ľudové tradície a remeslá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ navrhnúť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami, ✓ vytvoriť ozdoby a doplnky, ✓ vymenovať ľudové remeslá, ✓ zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami. 	<p>Ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu)</p> <p>Ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo)</p> <p>výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné</p>